

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 526/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených JUDr. Antonom Kupšom, advokátom, Moyzesova 34, Čadca, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/27/2023 z 30. apríla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. júla 2024 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktoré navrhujú zrušiť.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovatelia sa žalobou podanou na Okresnom súde Žilina proti žalovanej fyzickej osobe domáhali určenia, že vlastnícke podiely nimi špecifikované patria do dedičstva po ich právnom predchodcovi. Okresný súd rozsudkom č. k. 40C/215/2016-294 z 27. júla 2021 žalobu sťažovateľov zamietol.

3. Okresný súd bol toho názoru, že sťažovatelia neuniesli bremeno tvrdenia, pretože nepreukázali právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva sporných nehnuteľností ich právnym predchodcom. Z obsahu kúpnopredajnej zmluvy z 10. apríla 1932, ktorú považovali za právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva ich právnym predchodcom a ktorú mal uzavrieť otec ich právneho predchodcu ako predávajúci so svojím synom (právny predchodca sťažovateľov, pozn.), vyplynulo, že kupujúci si mohol vlastnícke právo k sporným podielom nechať zapísať po „pozostalostnom pojednávaní“, pretože predávajúci tieto podiely nemal zapísané v pozemkovej knihe, ale vlastnícke právo podľa

pozemkovej knihy svedčilo ešte jeho nebohému otcovi. Okrem toho sťažovatelia nepreukázali, že ich právny predchodca bol skutočne právnym nástupcom predávajúceho, pretože to z predložených rodných a sobášnych listov nevyplývalo bez pochybností, ale okresný súd identifikoval viaceré nezrovnalosti medzi dátumami narodenia. Tiež uviedol, že bolo irelevantné skúmanie spôsobu nadobudnutia vlastníctva k sporným podielom na nehnuteľnostiach žalovanou, ako aj viazaný petitom žaloby (o určení, že nehnuteľnosti patria do dedičstva právneho predchodcu sťažovateľov) sa nezaoberal možným vydržaním vlastníckeho práva sťažovateľmi.

4. Krajský súd na odvolanie sťažovateľov rozsudkom sp. zn. 10Co/15/2022 z 29. júna 2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Odvolací súd uviedol, že opakovane zdôrazňovaná argumentácia sťažovateľov, že dotknuté nehnuteľnosti „*neboli a nemali byť prečo*“ predmetom dedičského konania po otcovi predávajúceho, neobstála. Naopak, priamo text zmluvy odkazoval na potrebu vykonania „*pozostalostného pojednávania*“, t. j. dedičského konania po menovanom. V danej spojitosti argumentovala žalovaná, že rozoberanému vnímaniu a výkladu celého obsahu kúpnopredajnej zmluvy zodpovedal i následný postup vtedajšieho príslušného štátneho orgánu, keď tzv. vkladové uznesenie nebolo vydané vo vzťahu k sporným nehnuteľnostiam. Primeraným bol i poukaz žalovanej na intabulačný princíp pozemkovej knihy, v zmysle ktorého na nadobudnutie vlastníctva bolo nevyhnutné (aj) vykonanie zápisu do pozemkovej knihy, a nie iba samotné uzavretie zmluvy. Vzhľadom na uvedené závery odvolací súd nepovažoval za potrebné zaoberať sa okolnosťami viažucimi sa k identite právnych predchodcov žalobcov.

5. Proti rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie, ktorého prípustnosť založili na § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). K namietanej existencii vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP uviedli, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný a nie je z neho zrejmé, či bol potvrdený z „*dôvodu nedostatočnosti zápisu v pozemkovej knihe, alebo vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam s poukazom na ustanovenia kúpnopredajnej zmluvy*“.

6. Nesprávne právne posúdenie videli v tom, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu s poukazom na rozsudok najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 3Cdo/12/2010 a nález ústavného súdu vo veci sp. zn. II. ÚS 484/2015, z ktorých je zrejmé, že vlastnícke právo k nehnuteľnostiam bolo možné nadobudnúť nielen intabulačným zápisom v pozemkovej knihe, ale aj vydržaním podľa uhorského obyčajového práva v 32-ročnej vydržacej lehote, teda nemožno sa striktno odvolávať na intabulačný princíp.

7. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie odmietol. K namietanému nedostatočnému odôvodneniu, resp. nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu uviedol, že nosné dôvody, ktoré viedli prvostupňový súd k zamietnutiu žaloby a odvolací súd k potvrdeniu prvostupňového rozsudku, spočívali v zistení, že sťažovatelia v konaní neunesli dôkazné bremeno spočívajúce v ich tvrdení, že vlastníctvo sporných nehnuteľností nadobudol ich právny predchodca na základe kúpnej zmluvy z 18. apríla 1932. Je zrejmé, že podmienka vykonania dedičského konania po nebohom otcovi predávajúceho nebola splnená. Predmetné nehnuteľnosti uvedené v kúpnopredajnej zmluve neboli v zmysle vtedy platného intabulačného princípu ani následne v prospech kupujúceho zapísané do pozemkovej knihy.

8. K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu dovolací súd uviedol, že sťažovatelia neformulovali právnou otázku, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ale

poukázali na dve rozhodnutia vyšších súdnych inšancií s tým, že vlastnícke právo k nehnuteľnostiam bolo možné nadobudnúť nielen intabulačným zápisom v pozemkovej knihe, ale aj vydržaním. Dovolací súd tak ustálil, že podľa sťažovateľov sa mal odvolací súd zaoberať aj otázkou vydržania nehnuteľností sťažovateľmi, resp. ich právnymi predchodcami. Táto argumentácia ale nebola súčasťou odvolania podaného proti rozsudku súdu prvej inšancie, preto sa ňou odvolací súd ani nezaoberal. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, teda obsahovo vecne (argumentačne), čo znamená, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom v jeho neprospech.

II.

Argumentácia sťažovateľov

9. Sťažovatelia nesúhlasia s napadnutým uznesením najvyššieho súdu, pretože odporuje praxi súdov, najmä rozhodnutiu ústavného súdu vo veci sp. zn. II. ÚS 484/2015. Sťažovatelia poukazujú na to, že žalovaná nemohla nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním, ďalej argumentujú, že sporné nehnuteľnosti nemuseli byť nadobudnuté iba intabulačným princípom, ale aj vydržaním podľa uhorského obyčajového práva, kde platila 32-ročná vydržacia lehota, ktorá bola zmenená Občianskym zákonníkom č. 141/1950 Zb. a ich právny predchodca nadobudol nehnuteľnosti v zmysle § 115, § 116 citovaného Občianskeho zákonníka, ktorý zmenil vydržaciu lehotu na 10-ročnú lehotu. Najvyšší súd rozhodol v rozpore s čl. 20 ods. 1 ústavy, pretože sporné nehnuteľnosti nadobudnuté v rozpore s právnym poriadkom nepoživajú ochranu, najvyšší súd poskytol ochranu vlastníckeho práva žalovanej, ktorá ho nadobudla nezákonne.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou podanej ústavnej sťažnosti je sťažovateľmi tvrdené porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu, s ktorým sťažovatelia nesúhlasia z dôvodu, že odporuje rozhodnutiu ústavného súdu (II. ÚS 484/2015), nezohľadňuje ich argumentáciu a poskytuje ochranu žalovanej.

11. Na úvod je potrebné uviesť, že sťažovatelia vecne nereagujú na dôvody, pre ktoré bolo ich dovolanie odmietnuté, ale opakujú len svoju dovoláciu argumentáciu, s ktorou sa podľa názoru ústavného súdu dovolací súd vysporiadal zrozumiteľným spôsobom. K námietke o poskytnutí právnej ochrany žalovanej, ktorá podľa ich názoru mala nadobudnúť vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam v rozpore s právnym poriadkom, uviedol, že uvedené nemá relevanciu vo vzťahu k uplatnenému nároku sťažovateľov. S týmto záverom ústavný súd súhlasí, pretože sťažovatelia sa žalobou domáhali určenia, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po ich právnom predchodcovi, úspech ich žaloby bol teda podmienený preukázaním, že ich právny predchodca nadobudol vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam, a nie preukázaním, že žalovaná nadobudla vlastnícke právo nezákonným spôsobom. Ak by aj bolo preukázané, že vlastnícke právo nemalo

svedčiť žalovanej, to ešte neznamená, že vlastnícke právo svedčilo ich právnomu predchodcovi ku dňu jeho úmrtia.

12. K námietke o možnom vydržaní nehnuteľností ich právnym predchodcom najvyšší súd uviedol, že týmto spôsobom sťažovatelia neargumentovali už v odvolacom konaní. Ústavný súd sa na účely ozrejmenia, od akého právneho titulu sťažovatelia odvádzali svoj právny nárok, oboznámil s rozsudkami súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu. Z rozsudku súdu prvej inštancie vyplynulo, že právnym titulom, od ktorého odvádzali vlastnícke právo svojho právneho predchodcu, bola kúpna zmluva z 18. apríla 1932, resp. že sťažovatelia užívali dotknuté nehnuteľnosti v dobrej viere ako vlastné, teda ich vydržali. Netvrdili teda, že sporné nehnuteľnosti mal vydržať ich právny predchodca. Odkaz na nález ústavného súdu vo veci sp. zn. II. ÚS 484/2015 je podporou ich argumentácie o vydržaní sporných podielov, toto rozhodnutie sa zaoberá otázkou, koho možno považovať za dobromyseľného držiteľa.

13. Okresný súd sa s argumentáciou sťažovateľov vysporiadal tak, že nebolo preukázané, že by došlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva ich právnym predchodcom na základe uvedenej kúpnej zmluvy, k námietke o vydržaní podielov sťažovateľmi uviedol, že nemá relevanciu vo vzťahu k požadovanému určení, že sporné podiely patria do dedičstva po ich právnom predchodcovi.

14. Z rozsudku odvolacieho súdu vyplynulo, že sťažovatelia v odvolacom konaní argumentovali jednak spochybňovaním vlastníckeho práva žalovanej, ďalej zotrvávali na tvrdení, že ich právny predchodca nadobudol sporné podiely na základe kúpnej zmluvy z 18. apríla 1932, a napokon nesúhlasili so záverom okresného súdu o nepreukázaní totožnosti otca ich právneho nástupcu.

15. Uvedená argumentácia rámcovoala dôvody, ktorými sa odvolací súd zaoberal, pričom je zrejmé, že sťažovatelia počas celého konania pred okresným súdom, ako aj krajským súdom neargumentovali, že ich právny predchodca mal sporné podiely nadobudnúť vydržaním. Tento argument sa objavil až v podanom dovolaní, čo skonštatoval aj najvyšší súd a sťažovatelia tento jeho záver v podanej ústavnej sťažnosti ani nerozporujú.

16. Možno teda len vysloviť súhlas s konštatovaním najvyššieho súdu, že v zmysle princípu subsidiarity nemožno v dovolacom konaní predkladať novú argumentáciu, ktorú sťažovatelia mohli formulovať už v základnom konaní. Dovolací súd preskúmal na podklade dovolacích dôvodov pre nesprávne právne posúdenie označených sťažovateľmi rozsudok odvolacieho súdu. Keďže odvolací súd sa nezaoberal otázkou vydržania sporných podielov právnym predchodcom sťažovateľov, pretože uvedená otázka nebola sťažovateľmi počas odvolacieho konania formulovaná, dovolací súd odmietol dovolanie pre nesprávne právne posúdenie podľa § 447 písm. f) CSP (dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP). Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým sa umožňuje preskúmanie právoplatných rozhodnutí odvolacieho súdu, nemožno preto akceptovať, aby sa v dovolacom konaní uplatňovali nové argumenty, ktoré strany mohli formulovať už v základnom konaní. Uvedené by znamenalo porušenie nielen princípu subsidiarity, ale aj princípu právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím odvolacieho súdu. Okrem toho v zmysle § 442 CSP je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Keďže sťažovatelia v odvolacom konaní netvrdili, že ich právny predchodca mal sporné nehnuteľnosti nadobudnúť vydržaním, následne teda ani nepreukazovali splnenie podmienok na vydržanie vlastníckeho práva, teda dovolací súd nemal skutkový podklad

na prípadné posúdenie vydržania ich právnym predchodcom. Tento záver podporuje aj § 435 CSP („V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.“), teda tzv. novoty nie sú v zásade v dovolacom konaní prípustné, pretože dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a režim koncentrácie sporu nepripúšťa od istej fázy uplatňovanie práva novôt (porov. uznesenie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 8Cdo/159/2020, ods. 12). Závery najvyššieho súdu preto považuje ústavný súd za ústavne udržateľné a zodpovedajúce povahe dovolacieho konania ako konania o mimoriadnom opravnom prostriedku.

17. Ústavný súd na základe uvedeného dospel pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom sťažovateľmi označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

18. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších ich návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2024

Libor Duľa
predseda senátu